Els historiadors reafirmen el mestratge de Pierre Vilar

Una jornada a la Facultat de Lletres de Girona recorda l'autor de 'Catalunya dins l'Espanya moderna' en els deu anys de la seva mort
Josep Fontana va llegir textos inèdits del seu mestre

Josep Fontana, ahir a Girona, amb Rosa Congost, Llu s To i Xavier Torres Foto: LLU S SERRAT.

Les lliçons d'un bon historiador poden trobar-se en llocs impensats, com ara en una carta de joventut adreçada a la família en què anota: "¿Que no val la pena veure les coses a fons? Per començar, això és l'únic interessant." O més endavant, just acabada la Guerra Civil, en una altra carta enviada des de París a un amic espanyol, en la qual, tot expressant el seu desig de "jutjar fredament" les relacions entre Catalunya i Castella, és capaç d'enunciar algunes qüestions incòmodes; per exemple, que el problema entre l'una i l'altra no són els seus trets diferencials, sinó "les passions que aquesta diferenciació ha fet néixer", i que la solució només arribarà quan, "al marge de tota afirmació sentimental, els dirigents examinin la qüestió com un pur problema històric".

Pierre Vilar (Frontinhan, Llenguadoc, 1906-Donapaleu, 2003) continua sent un referent de rigor i generositat per als historiadors catalans en el desè aniversari de la seva mort, que l'Institut de Recerca Històrica de la Universitat de Girona (UdG), dipositari de la seva biblioteca personal, va recordar ahir en una jornada d'estudi que va desbordar d'alumnes i professors la Sala de Graus de la Facultat de Lletres. La professora Rosa Congost, que va establir una estreta relació amb el pensador occità quan, ja quasi cec, va ajudar-lo en l'edició del llibre de reflexió autobiogràfica Pensar històricament (1995), va llegir algunes d'aquelles cartes de la seva correspondència privada que il·luminen la seva precoç vocació d'anàlisi crítica en la intervenció Les lliçons d'història del jove Pierre Vilar, a la qual va seguir una dissertació de Xavier Torres sobre la discussió de les nacions i el nacionalisme en l'obra de Pierre Vilar.

L'acte el va cloure el catedràtic emèrit de la Pompeu Fabra i doctor honoris causa per la UdG Josep Fontana, que va recordar l'antic mestre a través de papers i conferències inèdits. En un d'ells, de 1979, alertava de la retòrica buida en què havia caigut, en mans sobretot dels francesos, el pensament marxista, que ell apreciava com "una eina per analitzar críticament la realitat", i no com una "xerrameca buida" per fer crides a "tornar a empunyar la forca". Vilar entenia que el vocabulari històric s'ha de manejar "amb coneixement i cautela", va dir Fontana, que veu la mateixa banalitat en l'abús avui dia de conceptes com ara globalització o competitivitat, adoptats com a pretextos, va advertir, d'"una doctrina de l'austeritat que ha deixat indefensos els assalariats amb l'argument que la crisi és un fet natural i no social, al marge de la història". En un altre dels seus textos inèdits, Vilar, "amb una profunditat sorprenent", es preguntava per què Espanya no havia prosperat des del segle XVI tot i la seva etapa imperialista, a diferència d'altres potències europees, i concloïa que aquí la riquesa "va quedar immobilitzada en forma de rendes i tresors per continuar defensant el vell món catòlic i feudal".

Fontana també va acabar amb la lectura d'una carta, la primera que va rebre de Vilar quan, el 1957, va adreçar-se-li aconsellat per Jaume Vicens Vives perquè l'assessorés en la seva tesi doctoral i que revela no només el saber, sinó també el gran humanisme del mestre: «Si jo no cregués la ciència històrica capaç d'explicació i d'evocació davant del dolor humà i de la grandesa humana (tenint, en contrapartida, l'esperança d'alleujar l'un i d'ajudar l'altra), no passaria certament la meva vida entre xifres i patracols", hi deia Vilar. I

continuava: “Però si anàvem a la recerca dels homes amb uns vagues bons sentiments i una intenció de literatura, això afegiria a la inutilitat una pretensió ben antipàtica. No és pas una ciència freda el que volem, però és una ciència.»

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 23-11-2013 Pàgina 20

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/695871-els-historiadors-reafirmen-el-mestratge-de-pierre-vilar.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss